

Załącznik 2a

AUTOREFERAT

**osiągnięć naukowo-badawczych, dydaktycznych,
popularyzatorskich i organizacyjnych**

Dr Paweł Błaszczuk
Katedra Polityki Gospodarczej i Samorządowej
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Spis treści

1.	Imię i nazwisko	3
2.	Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej	3
3.	Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych	4
4.	Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)	5
	4.1. Tytuł osiągnięcia naukowego	5
	4.2. Autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy	5
	4.3. Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania	5
5.	Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych	19
6.	Działalność dydaktyczna, popularyzatorska i organizacyjna	30
7.	Współpraca międzynarodowa	34

1. Imię i nazwisko

Paweł Błaszczyk

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

- 2005 r. Dyplom ukończenia dziennych studiów magisterskich na Wydziale Ekonomii Akademii Ekonomicznej w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu), na kierunku Ekonomia, specjalności Polityka gospodarcza i strategia przedsiębiorstw z wynikiem celującym, potwierdzający uzyskanie tytułu magistra dnia 31 stycznia 2005 r.
Dyplom nr 51790 wydany 14 lutego 2005 r. w Poznaniu.
- 2009 r. Dyplom uzyskania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych, nadany uchwałą Rady Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu z dnia 6 lutego 2009 r., na podstawie obronionej rozprawy doktorskiej pt. *Strategia polityki pieniężnej w Polsce w warunkach niskiej inflacji*.
Promotor: dr hab. Janusz Tomidajewicz, prof. nadzw. UEP.
Recenzenci:
prof. dr hab. Zbigniew Polański, prof. zw. SGH
prof. dr hab. Wiesława Przybylska-Kapuścińska, prof. zw. UEP
Dyplom wydany dnia 31 lipca 2009 r. w Poznaniu.
- 2009 r. Świadectwo ukończenia stacjonarnych studiów doktoranckich na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu w zakresie nauk ekonomicznych – ekonomia z dnia 28 lutego 2009 r. (nr 19/2008/2009).

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

marzec 2005 r. – luty 2008 r.	Doktorant stacjonarnych studiów w Katedrze Polityki Gospodarczej i Planowania Rozwoju (obecnie Polityki Gospodarczej i Samorządowej) na Wydziale Ekonomii Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.
wrzesień 2009 r. – sierpień 2010 r.	Asystent w Katedrze Polityki Gospodarczej i Samorządowej na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.
wrzesień 2010 r. – obecnie	Adiunkt w Katedrze Polityki Gospodarczej i Samorządowej na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.
październik 2008 r. – czerwiec 2009 r.	Asystent w Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile.
lipiec 2009 r. – wrzesień 2017 r.	Starszy wykładowca w Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile.
luty 2012 r. – wrzesień 2013 r.	Kierownik Zakładu Informatyki w Biznesie i Administracji w Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

4.1. Tytuł osiągnięcia naukowego

Współczesna strategia polityki pieniężnej w warunkach deflacji. Perspektywa Unii Europejskiej w XXI wieku.

4.2. Autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy

Błaszczyk, P. (2019). *Współczesna strategia polityki pieniężnej w warunkach deflacji. Perspektywa Unii Europejskiej w XXI wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań, ISBN 978-83-66199-07-1, ss. 282.

Recenzenci wydawniczy:

dr hab. Ryszard Kokoszczński, prof. nadzw. Uniwersytetu Warszawskiego

prof. dr hab. Zbigniew Polański, prof. zw. Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

4.3. Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Patrząc z wielowiekowej perspektywy inflacja i deflacja występowały naprzemiennie, równie często i trwale, w szczególności w XIX w. i w pierwszej połowie XX w. Dopiero ostatnie kilkadziesiąt lat na świecie upłynęło głównie w warunkach zjawiska inflacji. Od II wojny światowej do końca XX w. większość krajów zmagano się ze zjawiskiem inflacji. Walka z inflacją była jednym z podstawowych celów polityki gospodarczej, a uwzględniając współczesny układ kompetencji, polityki pieniężnej. W tych warunkach wykształciły się odpowiednie narzędzia oraz strategie antyinflacyjne. Dopiero przełom XX w. i XXI w. przyniósł wyraźne osłabienie dynamiki ogólnego poziomu cen na świecie, a w tym deflację, m.in. w Japonii od połowy lat 90. XX w., w wielu krajach w warunkach kryzysu finansowego i gospodarczego pierwszej dekady XXI w. oraz w latach 2014-2016 w obliczu spadku cen surowców, w tym ropy naftowej na rynkach światowych. W konsekwencji pojawił się pogląd mówiący o „śmierci inflacji”. Od początku XXI w. wiele gospodarek doświadczało ujemnej dynamiki ogólnego poziomu cen, w szczególności w Unii Europejskiej (UE). Może być to sygnał, że tendencje deflacyjne, pomimo występowania pieniądza fiducjarnego, powstającego w oparciu o kredytową jego kreację, stały się ponownie elementem współczesnych gospodarek państw

rozwinętych. Ujawnia się przy tym potrzeba dostosowania polityki pieniężnej w sferze realizacji, a przede wszystkim strategii do nowych uwarunkowań.

Deflacji nie można rozpatrywać jako zjawiska całkowicie symetrycznego w stosunku do inflacji (głównie wysokiej). Warunkują ją bowiem specyficzne przyczyny, kanały transmisji i skutki, powiązane ze zjawiskami np. sztywności płac nominalnych w dół, dolnej granicy nominalnych stóp procentowych, pułapki płynności, recesji bilansowej, czy spirali deflacyjnej. Można zatem mówić o „makroekonomii deflacji”, mając na uwadze specyfikę funkcjonowania gospodarki w warunkach ujemnej dynamiki ogólnego poziomu cen. W szczególności uwarunkowania deflacyjne mogą podważyć konsens w makroekonomii, który od kilkunastu lat kształtował się głównie w warunkach inflacji i ma odzwierciedlenie w kształcie krótko- i długookresowej krzywej Phillipsa. Konieczne jest przy tym rozpoznanie rodzaju deflacji i odpowiedź na pytanie, czy ma ona „złą” czy „dobrą” naturę. Warunkuje to bowiem, zarówno przyczyny, jak i kanały transmisji oraz skutki ujemnej dynamiki ogólnego poziomu cen, w tym wpływ na sferę strategiczną polityki pieniężnej. Należy mieć jednak na uwadze możliwość transformacji deflacji z „dobrej” w „złą” jej odmianę.

Deflacja zatem tworzy specyficzne uwarunkowania kształtowania strategii polityki pieniężnej w sferze celów, instrumentów, sposobu ich powiązania oraz instytucjonalnych uwarunkowań. Współczesna strategia polityki pieniężnej powinna być dostosowana do zagrożeń deflacyjnych, chronić przed wystąpieniem deflacji, w tym w postaci spirali deflacyjnej, a także powinna umożliwiać walkę z nią, gdy już wystąpi, a następnie sprawne przeprowadzenie procesu reflacji, czyli przejścia z ujemnej do dodatniej dynamiki ogólnego poziomu cen. Deflacja wymusza więc konieczność weryfikacji dopasowania strategicznego. Stosowany dotychczas typ strategii może być nieadekwatny do specyficznych uwarunkowań i będzie wymagać korekty lub zastąpienia innym. Będzie to zależeć, z jednej strony, od rodzaju deflacji, jej dynamiki, trwałości i skutków, a z drugiej strony, od dopasowania dotychczasowego typu strategii do danych uwarunkowań deflacyjnych. Nie każdy bowiem przypadek deflacji musi prowadzić do zmian strategicznych, np. gdy mamy do czynienia z „dobrą” deflacją i stosowany jest właściwy typ strategii. Konieczne jest zatem porównanie typów strategii polityki pieniężnej pod kątem dopasowania do uwarunkowań deflacyjnych, zarówno w ujęciu teoretycznym, jak i w odniesieniu do praktycznych doświadczeń historycznych i współczesnych, przede wszystkim w ramach strategii bezpośredniego celu inflacyjnego (BCI) (m.in. przykład Polski), dyskrecyjnej (stabilności cen o charakterze *implicite*, SCI) (przykłady Stanów Zjednoczonych i Japonii), mieszanej (przykład strefy euro) oraz kontroli poziomu cen (KPC) (historyczny przykład Szwecji). Konieczne są badania w zakresie niniejszej tematyki, co mo-

że przyczynić się do wypracowania procedury zmiany i wyboru strategii polityki pieniężnej w warunkach deflacji, dla celów praktyki współczesnej bankowości centralnej. Można pokusić się nawet o wskazanie zarysu pożądanego kształtu i typu strategii wobec deflacji.

W tym kontekście podstawowym **celem pracy** jest ocena wpływu deflacji na kształt strategii polityki pieniężnej. Podjęto próbę oceny, w jaki sposób specyficzne uwarunkowania deflacyjne oddziałują na strategię polityki pieniężnej zarówno w ujęciu teoretycznym, jak i praktycznym oraz w odniesieniu do sfery celów, instrumentów, sposobu ich powiązania i w konsekwencji typu strategii. Warto konsekwentnie odnieść się do trzech aspektów analizy, po pierwsze, na etapie prewencji przed deflacją, po drugie, w sytuacji gdy już wystąpi i po trzeciej, w ramach procesu reflacji, czyli po ustąpieniu deflacji. W centrum zainteresowania pracy nie są działania i instrumenty walki z deflacją, ale przede wszystkim aspekt strategiczny, w którym można, po pierwsze, wskazać wyzwania strategiczne wynikające z deflacji, po drugie, porównać na tle tych uwarunkowań dominujące typy strategii współczesnej polityki pieniężnej (głównie BCI i strategię dyskrecyjną SCI, a pośrednio także strategię Europejskiego Banku Centralnego) i po trzeciej, wskazać na tym tle zarys pożądanego kształtu strategii w obliczu deflacji, z uwzględnieniem trzech wskazanych powyżej aspektów czasowych.

Dla realizacji celu głównego zostały sformułowane następujące **zadania badawcze** odnoszące się w znacznej mierze do kolejnych rozdziałów:

- Teoretyczna diagnoza specyfiki uwarunkowań deflacyjnych w ramach pojęcia „makroekonomii deflacji” i ich wpływu na konsens głównego nurtu ekonomii.
- Teoretyczna analiza oddziaływania uwarunkowań deflacyjnych na kształt strategii polityki pieniężnej w zakresie celów, instrumentów i sposobu ich powiązania, na etapach jej prewencji, zwalczania oraz reflacji. Porównanie podstawowych typów strategii współczesnej polityki pieniężnej na tle uwarunkowań deflacyjnych i określenie pożądanego kształtu strategii w obliczu deflacji.
- Analiza historycznych doświadczeń deflacyjnych w ujęciu przekrojowym oraz z wykorzystaniem wybranych przypadków, w szczególności pod kątem strategii polityki pieniężnej.
- Analiza współczesnych doświadczeń deflacyjnych oraz ocena wpływu na strategię polityki pieniężnej w UE w XXI w., przede wszystkim w odniesieniu do strefy euro i Polski.

Na tle przedstawionego powyżej układu celów i zadań badawczych pracy sformułowana została **hipoteza** mówiąca, że *deflacja, patrząc z perspektywy XXI w. w Unii Europejskiej, będąc zjawiskiem coraz częściej spotykanym w praktyce i jednocześnie stosunkowo słabo roz-*

poznany w literaturze przedmiotu, stwarza specyficzne uwarunkowania polityki pieniężnej, co wywołuje konieczność weryfikacji dopasowania jej ram strategicznych, w zakresie celów, instrumentów, a w konsekwencji typu strategii. W tym kontekście władze gospodarcze powinny regularnie prowadzić badania nad dopasowaniem strategicznym i w związku z tym być otwarte na ewentualne zmiany strategii, np. jej typu lub wariantu, w obliczu burzliwie zmieniających się uwarunkowań, w tym przypadku wynikających z wystąpienia złej odmiany deflacji.

W odniesieniu do **metodyki pracy** warto odnieść się do takich aspektów jak: sposób wnioskowania, charakter pracy, zakres czasowy i przestrzenny oraz wykorzystana literatura i źródła danych. W pracy zastosowano zatem charakterystyczną dla nauk społecznych hipotetyczno-dedukcyjną metodę wnioskowania. Powyżej postawiono hipotezę badawczą, którą zweryfikowano w ujęciu teoretycznym i praktycznym. Zastosowano przy tym różne metody badawcze jak np. metodę historyczną, studium przypadków, statystyczną metodę opisową czy analizę współzależności. W konsekwencji praca ma charakter teoretyczno-empiryczny. Pierwsze dwa rozdziały mają przede wszystkim charakter teoretyczny i dotyczą odpowiednio uwarunkowań deflacyjnych oraz ich wpływu na kształt strategii polityki pieniężnej. Stanowią one tło do badań empirycznych w tym zakresie, przeprowadzonych w dwóch kolejnych rozdziałach. W obu sferach odniesiono się do dotychczasowej literatury dotyczącej poszczególnych zagadnień, jak i zaproponowano badania autorskie. Warto także odnotować, że szczegółowość badań w sferze empirycznej (rozdziały 3 i 4), głównie pod kątem strategii polityki pieniężnej, wzrasta wraz z kolejnymi analizowanymi przypadkami. W odniesieniu do przypadków historycznych Stanów Zjednoczonych i Szwecji zastosowano metody bardziej podstawowe i na ile było to możliwe odniesiono się do aspektu strategicznego polityki pieniężnej. Przypadki Japonii (rozdział 3) i strefy euro (rozdział 4) zostały poddane bardziej poszerzonym badaniom, z uwzględnieniem szerszego zakresu metod i w większym stopniu w odniesieniu do kwestii dopasowania strategicznego. Najbardziej zaawansowane metody badawcze zastosowano w odniesieniu do przypadku Polski (ostatnia część rozdziału 4). W badaniach empirycznych, poza podstawowymi metodami statystycznymi, wykorzystano m.in. szacunki miernika ryzyka deflacyjnego oraz funkcji reakcji w postaci reguły Taylora oraz na bazie skorygowanego *misery index* zaproponowano miernik oceny gospodarczej (MOG). Wykorzystano także modele korelacji liniowej i nieliniowej, w tym o postaci funkcji Tornquista II, m.in. w odniesieniu do krzywej Phillipsa oraz model wektorowej autoregresji (VAR).

Zakresy czasowy i przestrzenny pracy determinowane są wystąpieniem ujemnej dynamiki ogólnego poziomu cen. Badania empiryczne mają zatem przede wszystkim charakter

studiów przypadków. Podzielono je na dwie części: badania historyczne i współczesne. W obu obszarach, poza analizą studiów przypadków, dokonano jednak na wstępie próby przekrojowych badań w zakresie diagnozy doświadczeń deflacyjnych. Jeśli chodzi o studia przypadków, to w ujęciu historycznym przedmiotem analiz jest Szwecja w latach 20. i 30. XX w., Stany Zjednoczone w warunkach Wielkiego Kryzysu oraz Japonia na przełomie XX i XXI w. jako przykład łączący historyczne i współczesne doświadczenia z deflacją. Mimo, że w obliczu Wielkiego Kryzysu wiele krajów na świecie odnotowało deflację, to w analizowanych przypadkach można doszukać się przejawów zastosowania strategii polityki pieniężnej we współczesnym tego słowa znaczeniu, co jest przedmiotem i celem badań w tej pracy. W Stanach Zjednoczonych stosowano strategię dyskrejonálną, a w Szwecji opartą na kontroli poziomu cen, które obecnie mogą być rozpatrywane dla uwarunkowań deflacyjnych (zob. podrozdział 2.3 oraz rozdział 4). Dodatkowo w obu przypadkach, podczas Wielkiego Kryzysu nastąpiła rezygnacja z systemu waluty złotej (w Szwecji w 1931 r. a w Stanach Zjednoczonych w 1933 r.), a wraz z tym zwiększenie autonomii działań monetarnych. Japonia natomiast to jeden z niewielu, a może nawet jedyny przypadek z drugiej połowy XX w., który dotyczy doświadczeń trwałej i „złej” odmiany deflacji, a jednocześnie, w obliczu którego stosowana jest charakterystyczna strategia polityki pieniężnej. Badania współczesne z kolei w szerszym ujęciu obejmują okres od początku XXI w. do 2017 r. Dolna cezurą czasową wynika z osłabienia dynamiki ogólnego poziomu cen w wielu krajach na całym świecie, w tym w UE, górna cezurą wynika natomiast z dostępności danych statystycznych. Do badania w tym ujęciu wybrano przykład Unii Europejskiej, koncentrując się jednak na strefie euro oraz Polsce. Zasadniczy okres badawczy w tych przypadkach często został ograniczony do czasu, gdy występowała deflacja. Należy wyraźnie zaznaczyć, że zakresy czasowy i przestrzenny wynikają z faktu, że w centrum zainteresowania pracy jest współczesna polityka pieniężna prowadzona w systemie pieniądza fiducjarnego, głównie o charakterze kredytowym. O ile analizy historyczne odnoszą się niekiedy do innych systemów walutowych, to stanowią jedynie tło dla analizy z punktu widzenia współczesnej perspektywy lub też dotyczą przypadków, w których można doszukiwać się strategii we współczesnym tego słowa znaczeniu.

W pracy wykorzystano **literaturę** polsko- i anglojęzyczną z różnych dziedzin nauk ekonomicznych, przede wszystkim z polityki gospodarczej, w szczególności polityki pieniężnej i bankowości centralnej. Wykorzystano również literaturę z zakresu makroekonomii i historii myśli ekonomicznej, a także analizy strategicznej i strategii przedsiębiorstw, zarządzania oraz teorii podejmowania decyzji. Dane wykorzystane w badaniach pochodzą z różnych źródeł. Do głównych z nich można zaliczyć strony internetowe i bazy danych: Eurostat, OECD, IMF,

GUS, NBP oraz wielu banków centralnych, których dotyczą badania empiryczne. Dołożono wszelkich starań, aby dane były jednolite, w szczególności przy zastosowaniu poszczególnych narzędzi i metod badawczych.

W kontekście przedstawionego powyżej uzasadnienia, celów i zadań, hipotezy, charakteru i źródeł określono **strukturę pracy**, która składa się z czterech rozdziałów, wstępu i zakończenia. Pod koniec każdego rozdziału dokonano krótkiego podsumowania w celu zwiększenia przejrzystości całości wyводу. Wnioski podsumowujące całą pracę zostały przedstawione w zakończeniu.

W pierwszym rozdziale w sferze teoretycznej, głównie w oparciu o literaturę przedmiotu, podjęto próbę określenia ram „makroekonomii deflacji”, analizując w pierwszej kolejności definicję deflacji oraz dalej specyficzne dla niej teorie i zjawiska, w odniesieniu np. do sztywności płac nominalnych w dół, dolnej granicy nominalnych stóp procentowych, pułapki płynności, recesji bilansowej czy spirali deflacyjnej, które determinują pomiar, przyczyny, kanały transmisji, skutki i rodzaje deflacji. W ten sposób uzyskano kompleksowy i uporządkowany obraz uwarunkowań deflacyjnych. Sformułowania „makroekonomii deflacji” użyto w rozdziale w celu podkreślenia specyfiki i kompleksowego ujęcia uwarunkowań, jakie tworzy deflacja, wpływając na kluczowe powiązania wielkości i zjawiska makroekonomiczne, które odmiennie kształtują się w warunkach dodatniej dynamiki cen. W poszczególnych podrozdziałach podjęto kilka problemów badawczych, opierając się na dostępnej literaturze i innych źródłach, a także dokonując własnych analiz oraz formułując propozycje rozwiązań. Po pierwsze, rozważono sposób pomiaru deflacji oraz ryzyka jej wystąpienia, w szczególności pod kątem celów i wyznaczników współczesnej polityki pieniężnej. Po drugie, dokonano analizy przyczyn deflacji z uwzględnieniem strony popytowej i podażowej. Po trzecie, przeanalizowano kluczowe zjawiska, które wpływają na transmisję deflacji w polityce pieniężnej i jej skutki społeczno-gospodarcze. Po czwarte, ukazano możliwy dysonans w odniesieniu do konsensu w zakresie głównego nurtu makroekonomii, w szczególności w kontekście wpływu sztywności płac nominalnych w dół na kształt krzywej Phillipsa. Wreszcie, po piąte, na podstawie wcześniejszych rozważań, dokonano uporządkowania skutków deflacji, dzięki czemu możliwe jest wyróżnienie jej rodzajów z uwzględnieniem „dobrej” i „złej” odmiany.

W drugim rozdziale w sferze teoretycznej podjęto próbę analizy wpływu uwarunkowań deflacyjnych na kształt strategii polityki pieniężnej, wcześniej definiując *explicite* to pojęcie na potrzeby pracy. W pierwszym podrozdziale, poza pojęciem strategii, ukazano współczesny konsens w tym zakresie na świecie, uwzględniając sferę celów, instrumentów i w konsekwencji całości strategii. Przedstawiono także w ujęciu ogólnym uwarunkowania i procedurę

zmiany oraz wyboru typu strategii polityki pieniężnej, by w kolejnych dwóch podrozdziałach rozważyć na tym tle deflację i ukazać, w jaki sposób wpływa ona na kształt strategii polityki pieniężnej zarówno na etapie jej prewencji, działań antydeflacyjnych, jak i reflacji. Na tym tle przedstawiono koncepcję planu antydeflacyjnego oraz porównano różne typy strategii polityki pieniężnej w obliczu deflacji.

W trzecim rozdziale podjęto próbę diagnozy historycznych doświadczeń deflacyjnych, w szczególności w odniesieniu do przypadków, gdzie były stosowane elementy strategii polityki pieniężnej we współczesnym tego słowa znaczeniu. Rozważono w kolejności przypadki Stanów Zjednoczonych w warunkach Wielkiego Kryzysu, Szwecji w latach 20. i 30. XX w. oraz w Japonii począwszy od lat 90. XX w. Poza analizą doświadczeń i uwarunkowań deflacyjnych podjęto próbę uchwycenia ich wpływu na strategię polityki pieniężnej, w szczególności pod kątem odniesienia do współczesnych doświadczeń.

W czwartym rozdziale ukazano współczesne doświadczenia z deflacją w Unii Europejskiej, definiując dolną cezurę czasową jako początek XXI w. W tym przypadku skupiono uwagę na sednie tematyki niniejszej pracy, czyli wpływie rozpatrywanych uwarunkowań na kształt strategii polityki pieniężnej. Po badaniach ogólnych i przekrojowych, odniesiono się do mieszanej strategii Europejskiego Banku Centralnego oraz BCI w Polsce. W każdym przypadku w pierwszej kolejności zdiagnozowano makroekonomiczne uwarunkowania deflacyjne, aby w dalszej kolejności odnieść się do konsekwencji dla polityki pieniężnej, przede wszystkim o charakterze strategicznym. Ukazano pozytywne, jak i negatywne (wymagające korekty) aspekty strategii polityki pieniężnej analizowanych przypadków.

W zakończeniu sformułowano **wnioski**, odnoszące się do celów, zadań i hipotezy pracy. Wnioski zostały uporządkowane w układzie odpowiadającym tematyce poszczególnych rozdziałów książki. W tym miejscu przedstawiono je w kolejnych akapitach.

Można zatem zauważyć, że w historii gospodarczej świata inflacja i deflacja występowały naprzemiennie, równie często i trwale, w szczególności w XIX w. i w pierwszej połowie XX w. Dopiero w ostatnich kilkudziesięciu latach na świecie dominowała inflacja, przede wszystkim od II wojny światowej do końca XX w. Przełom XX w. i XXI w. przyniósł osłabienie dynamiki wzrostu ogólnego poziomu cen na świecie, a w tym deflację m.in. w Japonii od połowy lat 90. XX w., w wielu krajach w warunkach kryzysu finansowego i gospodarczego pierwszej dekady XXI w. oraz w latach 2013-2016 w obliczu spadku cen surowców, w tym ropy naftowej, na rynkach światowych. Patrząc bardziej wnikliwie, w XXI w. można zaobserwować nasilające się trzy cykle wystąpienia deflacji, przypadające na lata 2002-2004; 2009-2010; 2013-2016. Zdecydowanie najbogatszy w doświadczenia deflacyjne jest trzeci

cykl, w którym w UE odnotowano 30% miesięcznych obserwacji z ujemną dynamiką cen konsumpcyjnych i dodatkowo 44% obserwacji z inflacją poniżej 1%. W niektórych miesiącach 2015 r. wszystkie kraje UE28 charakteryzowały się roczną dynamiką wzrostu cen konsumpcyjnych poniżej 1%. Jednocześnie doświadczenia ostatnich 2-3 dekad nie są na tyle bogate, by jednoznacznie stwierdzić, czy mamy obecnie do czynienia z tzw. „przechyłem” deflacyjnym, po kilkudziesięciu latach „przechyłu” inflacyjnego (ang. *inflation bias*). Jakkolwiek występują pewne przesłanki potwierdzające taką tezę, m.in. w obliczu tzw. finansjalizacji gospodarki i związanego z nią przerostu akcji kredytowej banków, a w konsekwencji zjawisk analizowanych przez R. Koo (konceptcja recesji bilansowej) czy H.P. Minsky’ego (konceptcja niestabilności finansowej), które powodują presję na spadek cen. Można więc sformułować wniosek, że obecnie deflacja powinna być uwzględniana zarówno w ujęciu teoretycznym, jak i praktycznym, w sferze ekonomii oraz polityki gospodarczej. Większość zwartych publikacji w tym zakresie, w szczególności o charakterze kompleksowym dotyczy natomiast inflacji, współczesna deflacja jest – jak dotąd – przedmiotem li tylko badań cząstkowych. Niniejsza publikacja wpisuje się we wskazaną lukę tematyczną i stanowi przyczynek do rozwoju kompleksowych badań w zakresie deflacji jako uwarunkowania polityki pieniężnej i szerszej gospodarczej.

Deflacja jest powiązana z wieloma zjawiskami, które stanowią jej przyczyny, kanały transmisji oraz skutki, i w konsekwencji sprawiają, że tworzy ona specyficzne uwarunkowania społeczno-gospodarcze. Mowa m.in. o zjawiskach sztywności płac nominalnych w dół, dolnej granicy nominalnych stóp procentowych, pułapki płynności czy spirali deflacyjnej. W konsekwencji można mówić o „makroekonomii deflacji”, która tworzy specyficzny obszar funkcjonalny dla polityki pieniężnej. Warto zatem dokonać wydzielenia trzech obszarów prowadzenia polityki pieniężnej ze względu na dynamikę cen: wysokiej inflacji (proces dezinflacji), niskiej inflacji (stabilizacja cen na optymalnym poziomie) oraz deflacji (walka z deflacją, reflacja). Niniejsza praca odnosi się przede wszystkim do ostatniego z nich, z uwzględnieniem także drugiego, tzn. stabilizacji cen, głównie pod kątem prewencji przed wystąpieniem deflacji.

W odniesieniu do uwarunkowań deflacyjnych należy zauważyć, że o ile płace nominalne są elastyczne w górę, m.in. za sprawą w ostatnich kilkudziesięciu lat bogatych doświadczeń inflacyjnych, to występują ich sztywności w dół, które w obliczu ujemnej dynamiki cen przekładają się na sztywności o charakterze realnym. Dostosowania cenowo-płacowe zostają zaburzone, co skutkuje znacznym wzrostem bezrobocia. Takie mechanizmy występują także w przypadku „dobrej”, podażowej odmiany deflacji i mogą przyczyniać się do jej transformacji

w „złą” odmianę, tj. powiązaną ze słabą koniunkturą gospodarczą w warunkach niskiej i ujemnej dynamiki PKB oraz wysokiej stopy bezrobocia. W pracy zdiagnozowano występowanie sztywności płac w przypadku deflacji w Polsce, którą jednak określono mianem „dobrej”. Natomiast transformację „dobrej” deflacji w jej „złą” odmianę zaobserwowano w przypadku Japonii w latach 90. XX w. w warunkach recesji bilansowej. Można więc sformułować wniosek, że sztywności płac nominalnych w dół są ważnym aspektem uwarunkowań, jakie tworzy deflacja i mogą przyczyniać się do pogorszenia rodzaju deflacji i w skrajnym przypadku do wystąpienia spirali deflacyjnej powiązanej z najgorszą odmianą „brzydkiej” deflacji.

Uwarunkowania deflacyjne dodatkowo komplikuje zjawisko dolnej granicy nominalnych stóp procentowych. W związku z tym, że stopy nominalne nie mogą spaść poniżej pewnego poziomu (zerowego lub nieznacznie ujemnego), to w warunkach deflacji występuje ich usztywnienie w ujęciu realnym. Wzrost deflacji przyczynia się do wzrostu realnej stopy procentowej, co uniemożliwia pobudzenie gospodarki, np. w obliczu spadku zagregowanego popytu i kryzysu gospodarczego. Co więcej, dolnej granicy nominalnych stóp procentowych może towarzyszyć pułapka płynności, powodująca, że pobudzanie gospodarki i cen również jest niemożliwe poprzez wzrost podaży pieniądza. Jeszcze do niedawna zjawiska te były uznawane jedynie za teoretyczne, natomiast doświadczenia Japonii na przełomie XX/XXI w. oraz ogólnoswiatowe doświadczenia z początku XXI w. ukazały ich praktyczne znaczenie. W warunkach kryzysu finansowego i gospodarczego pierwszej dekady XXI w. oraz ujemnego szoku surowcowego drugiej dekady XXI w. wiele banków centralnych, w celu walki z deflacją, obniżyło stopy procentowe do poziomu zerowego, a nawet ujemnego, jak np. Europejski Bank Centralny, Bank Japonii, Bank Szwecji czy Narodowy Bank Szwajcarii. Nasuwa się zatem wniosek, że dolna granica nominalnych stóp procentowych utrudnia funkcjonowanie gospodarki w obliczu deflacji i może wywoływać, w szczególności w powiązaniu ze sztywnościami płac nominalnych w dół, spiralę deflacyjną w warunkach recesji bilansowej, jednocześnie potwierdzając specyfikę makroekonomicznych uwarunkowań deflacyjnych.

Występowanie w warunkach deflacji sztywności płacowo-cenowych, szczególnie w odniesieniu do zjawiska sztywności płac nominalnych w dół, wpływając na powiązania podstawowych wielkości makroekonomicznych: inflacji, bezrobocia, a pośrednio także PKB, może podważać konsens myśli ekonomicznej. W krótkim okresie krzywa Phillipsa pozostaje ujemnie nachylona, ale dla niskiej dynamiki cen, w tym deflacji jest ona płaska. Po przekroczeniu punktu przegięcia zmienia się wymiennosc między stopą bezrobocia i dynamiki ogólnego poziomu cen, stwarzając wyzwania dla władz gospodarczych. Z jednej strony, nieopłacalna

jest nadmierna walka z inflacją, a przede wszystkim wywoływanie deflacji, ponieważ skutkuje to dużymi przyrostami bezrobocia. Z drugiej strony, aby opuścić obszar deflacji i wywołać inflację konieczne jest silne pobudzenie gospodarki prowadzące do znacznej redukcji stopy bezrobocia. Powoduje to wysokie koszty polityki antydeflacyjnej. Dodatkowo jednak, będąc na płaskim fragmencie krzywej Phillipsa, ale w warunkach niskiej, pożądanej inflacji, możliwe jest pobudzenie gospodarki i redukcja bezrobocia bez znacznych kosztów w postaci dużego wzrostu inflacji. Niska inflacja staje się bardziej stabilna. Konieczne jest przy tym wyznaczenie optymalnej stopy inflacji i powiązanej z nią stopy bezrobocia, odpowiadających punktowi przegięcia między relatywnie stromą i płaską częścią krzywej Phillipsa. Przegląd relacji między stopami dynamiki cen i bezrobocia dla krajów UE28 wskazuje na duże zróżnicowanie. Nie we wszystkich przypadkach, na podstawie wstępnych badań w tym zakresie, da się uchwycić wypłaszczenie krzywej, a nawet jej ujemne nachylenie. Po przeprowadzeniu poszerzonych badań dla Japonii i Polski zdiagnozowano jednak wypłaszczenie krzywej Phillipsa. Dla Japonii ma to głównie wydźwięk negatywny i wiąże się z problemami i kosztami w zakresie prowadzonej już ponad dwadzieścia lat polityki antydeflacyjnej. Silne pobudzenie gospodarki ze strony obu filarów polityki ekonomicznej nie daje pożądanych rezultatów w warunkach recesji bilansowej i starzenia się społeczeństwa. W Polsce natomiast wypłaszczenie, a nawet zmiana kierunku nachylenia badanej zależności wiązały się m.in. z wystąpieniem w ostatnich latach deflacji, ale w „dobrej” postaci, wynikającej głównie ze spadku cen ropy naftowej na rynkach światowych.

Uwarunkowania deflacyjne wpływają nie tylko na współczesny konsens w makroekonomii, ale również w zakresie polityki pieniężnej. Na podstawie przeglądu doświadczeń praktyki bankowości centralnej można zauważyć dużą zgodność w zakresie celów, instrumentów i w konsekwencji całokształtu strategii. Po pierwsze, nadrzędnym celem współczesnej polityki pieniężnej jest stabilność cen, która najczęściej jest *explicite* zdefiniowana w postaci celu inflacyjnego, w kategoriach CPI i jest realizowana w średnim horyzoncie. Po drugie, instrumentem są krótkoterminowe stopy procentowe. Po trzecie, dominują strategie bezpośrednie w tym BCI. Jako alternatywy można wskazać strategię dyskrecjonalną, stosowaną przez wiele lat w Stanach Zjednoczonych i Japonii oraz strategię mieszaną, stosowaną w strefie euro, jakkolwiek opartą w dużym stopniu na BCI. Deflacja oddziałuje na ten konsens nie tylko wtedy, gdy już wystąpi, ale co ważniejsze z punktu widzenia celów niniejszej pracy, na ramy strategiczne polityki pieniężnej w szerszym ujęciu, z uwzględnieniem także etapu prewencji i procesu reflacji.

Pożądana jest w tej sytuacji strategia hybrydowa, składająca się z dwóch elementów. Strategia powinna być tak skonstruowana, aby uwzględniać typ strategii podstawowej oraz plan awaryjny na wypadek deflacji, oparty przede wszystkim na instrumentach niestandardowych. Mimo, że działania miałyby charakter niestandardowy, to nie znaczy, że muszą być podejmowane *ad hoc*, w sposób nieplanowy i zaskakujący podmioty gospodarcze. W celu lepszego kształtowania oczekiwań inflacyjnych, co jest niezbędnym warunkiem skuteczności i efektywności działań antydeflacyjnych, pożądanym jest klarowne określenie m.in. sposobu, kolejności, momentu użycia instrumentów niestandardowych w ramach planu awaryjnego. Należy dokonać selekcji dostępnych, potencjalnych instrumentów w walce z deflacją, ponieważ nie wszystkie są dopasowane do danego kraju, w tym do jego instytucjonalnych uwarunkowań polityki pieniężnej i banku centralnego. Negatywnym przykładem działań antydeflacyjnych jest Japonia, gdzie w ponad dwudziestoletniej walce z deflacją większość instrumentów okazała się nieskuteczna, także te o charakterze fiskalnym, w tym ze względu na niewłaściwe ich użycie przez decydentów gospodarczych.

Jeśli chodzi o wybór typu strategii podstawowej, to po przeglądzie historycznych i współczesnych doświadczeń uznano, że warte rozważenia są przede wszystkim dwie główne strategie o charakterze bezpośrednim: BCI oraz SCI. Stosują je najważniejsze banki centralne na świecie. Porównanie o charakterze teoretycznym wskazuje na wyższość tej pierwszej, m.in. ze względu na większe możliwości kształtowania oczekiwań inflacyjnych, przejrzystość i w konsekwencji wiarygodność w walce z deflacją, a także w warunkach prewencji i reflacji. Jakkolwiek na różnych etapach realizacji polityki pieniężnej konieczne jest dopasowanie wariantu BCI, z uwzględnieniem mało elastycznego na etapie nie tylko dezinflacji, ale także walki z deflacją i reflacji oraz bardziej elastycznego na etapie stabilizacji inflacji na niskim i pożądanym poziomie, jednak z uwzględnieniem prewencji deflacyjnej. W tym drugim przypadku możliwe jest skupienie większej uwagi na celach drugorzędowych.

Również analiza wybranych przypadków historycznych i współczesnych doświadczeń deflacyjnych pod kątem strategii polityki pieniężnej wskazuje na wyższość strategii BCI. Skuteczna w walce z deflacją okazała się strategia KPC stosowana przez Bank Szwecji w warunkach Wielkiego Kryzysu. Podobnie jak strategia BCI, jest ona również bezpośrednia oraz posiada inne podobne cechy, w tym *explicite* określony cel dotyczący ogólnego poziomu cen (co do wartości, sposobu pomiaru i horyzontu), w konsekwencji występuje więc klarowna, ilościowa kotwica inflacyjna. Strategia ta nie tylko stanowiła pierwowzór dla BCI, który został wykorzystany przez Nową Zelandię po ponad połowie wieku, ale obecnie może być rozważana w kontekście planu awaryjnego na wypadek deflacji, a więc jako jego składowa, np.

w ramach instrumentu *foolproof way* zaproponowanego przez L.E.O. Svenssona. Strategia ta jednak w czystej postaci nie nadaje się jako strategia podstawowa w warunkach stabilizacji cen, m.in. ze względu na potencjalną konieczność świadomego wywoływania deflacji przez decydentów, w celu powrotu na planową ścieżkę poziomu cen. Mogłoby to być ryzykowne z punktu widzenia wystąpienia zagrożeń, jakie może nieść ze sobą deflacja.

Współczesne przypadki stosowania strategii BCI, np. w Polsce i ewentualnie w ramach dwufilarowej strategii Europejskiego Banku Centralnego, należy ocenić pozytywnie, zarówno w odniesieniu do ogólnoswiatowego kryzysu finansowego i gospodarczego pierwszej dekady XXI w., jak i deflacji w latach 2014-2016. Klarowność i wiarygodność celu inflacyjnego, kotwicy nominalnej i samej strategii stanowiły do tego znaczący przyczynek. Jednocześnie doświadczenia deflacyjne uwypukliły pewne wady i wyzwania wobec strategii BCI. Z jednej strony, należy rozważyć korekty w zakresie strategii podstawowej, np. co do weryfikacji celu (wartości i sposobu jego wyznaczania) oraz usprawnienia kanałów transmisji i kontroli inflacji, a przede wszystkim, z drugiej strony, wyraźnego dołączenia do strategii podstawowej planu antydeflacyjnego i w konsekwencji stworzenia swoistej strategii hybrydowej. Powinno się to odbyć w formie odpowiedniego dokumentu i dodatkowo mieć odzwierciedlenie na oficjalnej stronie internetowej. W tym kontekście pewien krok został zrobiony w przypadku Europejskiego Banku Centralnego, gdzie na stronie internetowej można doszukać się zakładki nt. zestawu instrumentów niestandardowych i ich wykorzystania w ostatnich latach wobec kryzysu i deflacji.

Z kolei przypadki stosowania strategii dyskrecjonalnej, głównie mając na uwadze przypadki Japonii, a po części Stanów Zjednoczonych, okazały się mniej skuteczne, z jednej strony, z powodu wad tego typu strategii, a z drugiej strony, z powodu błędów w jej realizacji w warunkach deflacji. Po wielu latach dyskusji na temat rozważania zastosowania BCI w tych dwóch krajach decydenci poczynili pewne kroki w tym kierunku odpowiednio w 2013 r. i 2012 r. ogłaszając cel inflacyjny. W przypadku Japonii krok ten był większy w kierunku strategii BCI, ponieważ określono również inne cechy tego celu, np. nadrzędność w stosunku do innych potencjalnych celów oraz wyraźnie zaznaczono ten fakt w oficjalnych dokumentach i na stronie internetowej.

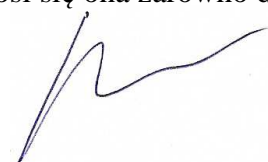
Takie obserwacje, mimo że mają charakter studiów wybranych przypadków, wskazują że na świecie coraz bardziej dominującą jest strategia BCI, po pierwsze, ze względu na swoją konstrukcję, w tym w dużym stopniu dostosowaną do uwarunkowań deflacyjnych, a po drugie, ze względu na skuteczność i efektywność jej realizacji w praktyce. Tak jak w latach 90. nastąpiła w wielu krajach rezygnacja ze strategii celów pośrednich, w zakresie kontroli poda-

ży pieniądza czy kursu walutowego, tak w XXI w., m.in. za sprawą uwarunkowań deflacyjnych, następuje odejście od strategii dyskrejonalnych. Obraz strategii polityki pieniężnej ulega uproszczeniu i ujednoczeniu, w szczególności wśród krajów stabilnych i wysoko rozwiniętych. Podobnie jak w warunkach dezinflacji, tak i deflacji istnieje potrzeba zastosowania mniej elastycznej strategii, z *explicite* określonym celem i klarowną kotwicą inflacyjną. Takie możliwości daje obecnie strategia BCI, która w XXI w. ewoluowała, m.in. w obliczu uwarunkowań kryzysowych i deflacyjnych. Należy mieć także na uwadze dalsze jej dostosowania do zagrożeń deflacyjnych, których kierunki zostały zarysowane w niniejszej pracy.

Podsumowując wyniki badań w ramach głównego osiągnięcia naukowego i prezentację całej monografii *Współczesna strategia polityki pieniężnej w warunkach deflacji. Perspektywa Unii Europejskiej w XXI wieku* należy wskazać elementy, które stanowią mój **znaczący wkład w rozwój dyscypliny ekonomia**. W tym celu odniosę się do trzech obszarów: teoretycznego, metodycznego oraz empiryczno-aplikacyjnego.

- **Mój wkład autorski w dyscyplinę ekonomia w obszarze teoretycznym** można odnieść do dwóch, wzajemnie powiązanych kierunków badań. Po pierwsze, dokonano teoretycznej diagnozy specyfiki uwarunkowań deflacyjnych i ich wpływu na konsens głównego nurtu ekonomii. Uporządkowano teorie dotyczące definicji, pomiaru, przyczyn, skutków oraz strukturalnych uwarunkowań procesów deflacji, w ten sposób otrzymując ramy „makroekonomii deflacji”. W książce dokonano zatem kompleksowej prezentacji uwarunkowań deflacyjnych, podkreślając ich specyfikę, w szczególności w porównaniu z uwarunkowaniami, jakie tworzy inflacja. W ten sposób uzupełniłem lukę w piśmiennictwie ekonomicznym. Prace na ten temat, zarówno w literaturze krajowej, jak i zagranicznej są fragmentaryczne i dotyczą odrębnie różnych aspektów związanych ze zjawiskiem deflacji. Po drugie, w obszarze teoretycznym, dokonano analizy oddziaływania uwarunkowań deflacyjnych na kształt strategii polityki pieniężnej w zakresie celów, instrumentów i sposobu ich powiązania, na etapach prewencji i zwalczania deflacji oraz reflacji. Na tym tle porównano typy strategii współczesnej polityki pieniężnej w warunkach deflacyjnych i określono pożądany kształt strategii. Istnieją co prawda prace, głównie anglojęzyczne, na temat wpływu deflacji na politykę pieniężną, ale nie w sferze strategicznej. Moim zdaniem zatem, prezentowana monografia ma szansę stanowić przyczynek do dalszych badań w zakresie kształtowania ram strategicznych polityki pieniężnej w warunkach deflacji.
- **Wkład autorski w dyscyplinę ekonomia w obszarze metodycznym** polega przede wszystkim na wypracowaniu procedury w zakresie badań dopasowania strategicznego polityki pieniężnej w obliczu uwarunkowań deflacyjnych. Odnosi się ona zarówno do aspek-

tu jakościowego, jak i ilościowego. Z jednej strony, ukazano schemat postępowania w procesie wyboru strategii polityki pieniężnej w obliczu deflacji. Wskazano, na jakie elementy należy zwrócić uwagę w określaniu sfery celów, instrumentów oraz sposobu ich powiązania. Z drugiej strony, wskazano i zastosowano metody ilościowe (narzędzia statystyczne i ekonometryczne) pozwalające badać wpływ uwarunkowań deflacyjnych na kształt strategii polityki pieniężnej. Co prawda, zaproponowane metody i narzędzia nie są nowe, jednak zostały one użyte, po pierwsze, w nowym zastosowaniu, a po drugie, w specyficznej konfiguracji. Dodatkowo w sferze metodycznej, w oparciu o literaturę przedmiotu, wypracowano sposób pomiaru ryzyka deflacyjnego, wskazującego na zagrożenie wystąpienia „złej” odmiany deflacji.

- Na szczególną uwagę zasługuje **wkład autorski w dyscyplinę ekonomia w obszarze empiryczno-aplikacyjnym**. Przeprowadzone w pracy badania i sformułowane wnioski, nie mają jedynie wymiaru teoretycznego, ale moim zdaniem, przede wszystkim charakter empiryczny. Posiadają one wartości aplikacyjne w odniesieniu do kształtowania strategii polityki pieniężnej w obliczu deflacji w bankach centralnych krajów rozwiniętych, w tym w Polsce, funkcjonujących w systemie pieniądza fiducyjnego, głównie o charakterze kredytowym. Praca może stanowić zbiór wytycznych, w jaki sposób kształtować ramy strategiczne polityki pieniężnej w obliczu deflacji, włączając etapy prewencji, zwalczania i reflacji. Jest to o tyle cenne, że po pierwsze, w XXI w. częstotliwość występowania deflacji wzrosła w porównaniu do drugiej połowy XX w. i stanowi ona obecnie realne wyzwanie dla władz gospodarczych, a po drugie, doświadczenia w walce ze „złą” odmianą deflacji wskazują często na nieskuteczność i nieefektywność polityki antydeflacyjnej, m.in. wynikającą z zastosowania niewłaściwej strategii.

Łączne rozpatrzenie trzech wyżej wskazanych obszarów badawczych wskazuje, że moje główne osiągnięcie w postaci monografii stanowi oryginalny wkład autorski w dyscyplinę ekonomia. Rozważana książka nie powieli dotychczasowych badań teoretycznych i empirycznych, stanowiąc przykład oryginalnego i dostosowanego do uwarunkowań współczesnej bankowości centralnej podejścia, prezentującego kształtowanie strategii polityki pieniężnej w warunkach deflacji. Przeprowadzone badania i osiągnięte wyniki mogą, moim zdaniem, stanowić przyczynek do dalszych analiz i być przedmiotem zainteresowania prac poznawczych, badawczych, jak też wdrożeniowych.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Dokonując przeglądu całokształtu mojej działalności naukowo-badawczej można uznać, że odnosi się ona głównie do **trzech obszarów**:

- 1) Strategii polityki pieniężnej, w szczególności w warunkach stabilności cen, niskiej inflacji i deflacji oraz kryzysu,
- 2) Makroekonomicznych uwarunkowań polityki gospodarczej (głównie pieniężnej),
- 3) Polityki gospodarczej w warunkach integracji gospodarczej, w tym w obliczu akcesji Polski do strefy euro.

Pozostałe moje osiągnięcia naukowo-badawcze (szczegółowy ich wykaz oraz zestawienie ilościowe znajduje się w załączniku nr 3) zostaną w tym punkcie opisane z uwzględnieniem powyższego podziału. Zanim jednak to nastąpi, warto zaznaczyć, po pierwsze, że dominującym kierunkiem badawczym jest ten wskazany w punkcie pierwszym. W szczególności wpisuje się w niego wskazana powyżej monografia, pt. *Współczesna strategia polityki pieniężnej w warunkach deflacji. Perspektywa Unii Europejskiej w XXI wieku*. Po drugie, należy zaznaczyć, że wskazane kierunki badań są ze sobą powiązane. Przykładowo w wielu publikacjach kierunki badawcze wskazane w punktach drugim i trzecim traktowane były komplementarnie, jako uwarunkowania strategii polityki pieniężnej. Jakkolwiek można pokusić się o scharakteryzowanie poszczególnych obszarów odrębnie, wskazując związane z nimi cele i wyniki badań, które mają swoje odzwierciedlenie w publikacjach oraz innych efektach (przejawach) działalności naukowo-badawczej.

Ad. 1) Należy zaznaczyć, że **pierwszy obszar** badawczy jest, po pierwsze, pierwotny i nadrzędny w stosunku do pozostałych, a po drugie, ewoluował na przestrzeni kolejnych lat mojej pracy naukowo-badawczej i można powiedzieć, że składał się z **trzech etapów**, zainicjowanych podczas przygotowania prac: magisterskiej, doktorskiej oraz habilitacyjnej.

Należy odnotować, że w ramach **pierwszego etapu** moje zainteresowanie tematyką polityki pieniężnej z punktu widzenia jej płaszczyzny strategicznej ujawniło się już podczas studiów magisterskich, a w szczególności praktyki odbytej w centrali Narodowego Banku Polskiego w Warszawie w 2003 r. w Departamencie Analiz Makroekonomicznych i Strukturalnych. Zdobyte tam informacje i wiedza pozwoliły mi przygotować pracę magisterską pt. *Strategia bezpośredniego celu inflacyjnego: teoria oraz doświadczenia Polski i wybranych krajów*, a poza tym wzbudziły moją ciekawość badawczą, dotyczącą strategii polityki pieniężnej: jej pojęcia, systematyki, w tym ze szczególnym uwzględnieniem strategii bezpośredniego celu inflacyjnego. Na tym etapie badawczym za cele uznałem zdefiniowanie strategii na tle

całokształtu polityki pieniężnej i dokonanie jej systematyki oraz analizę podstaw teoretycznych i ocenę doświadczeń strategii bezpośredniego celu inflacyjnego.

Strategia polityki pieniężnej, porządkując całokształt działań w tym zakresie, sprawia, że są one bardziej klarowne i wiarygodne. Wpisuje się zatem w ramy, tak ważnych we współczesnych działaniach banków centralnych, instytucjonalnych uwarunkowań. Dzięki nim łatwiejsze jest kształtowanie oczekiwań inflacyjnych (szerzej dotyczących dynamiki ogólnego poziomu cen) i w konsekwencji możliwa bardziej wiarygodna, skuteczna i efektywna realizacja polityki pieniężnej. Właściwa definicja i zastosowanie strategii jest istotną przesłanką realizacji współczesnej polityki pieniężnej, bazującej na pieniądzu fiducyjnym, głównie kredytowym, a w konsekwencji opartym na zaufaniu podmiotów gospodarczych.

Na tym etapie realizacji badań w pierwszym obszarze, skupiały się one w znacznym stopniu na strategii bezpośredniego celu inflacyjnego, która od przełomu lat 80. i 90. XX w. cieszy się coraz większą popularnością wśród krajów rozwiniętych. Obecnie stosują ją ponad 30 krajów na świecie. Została zainicjowana przez Nową Zelandię w 1989 r., a w Polsce zastosowana od 1999 r. Można powiedzieć, że zastąpiła dominujące wcześniej strategie celów pośrednich, oparte na tzw. triadzie celów. Cechy strategii BCI, w tym m.in. bezpośredni charakter, podejście wieloparametryczne, nastawienie na przyszłość (ang. *forward looking*), sprawiają, że instytucjonalne uwarunkowania, a w konsekwencji podejście strategiczne do polityki pieniężnej są kluczowe dla efektywnej jej realizacji poprzez skuteczną kontrolę oczekiwań inflacyjnych.

Efektom realizacji celów na tym etapie były m.in. następujące publikacje:

- Błaszczuk, P., 2006, *Definicja oraz typy strategii polityki pieniężnej*, Studia Oeconomica Posnaniensia, 77, s. 64-87,
- Błaszczuk, P., 2010, *Systematyka strategii polityki pieniężnej*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, 4, s. 131-150,
- Błaszczuk, P., 2012, *Strategia bezpośredniego celu inflacyjnego – geneza, rozwój i podstawy teoretyczne* w: S. Zwierchlewski, A. Hnatyszyn-Dzikowska (red.), *Wybrane aspekty polityki gospodarczej – wymiar makroekonomiczny i regionalny*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Pile, Piła, s. 9-30,
- Błaszczuk, P., 2012, *Zarys współczesnej polityki pieniężnej* w: K. Pająk, J. Mazurkiewicz, P. Błaszczuk (red.), *Szkice o współczesnej polityce gospodarczej: Jubileusz 60-lecia Katedry Polityki Gospodarczej i Samorządowej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, s. 11-40,
- Błaszczuk, P., 2013, *Proces zmiany i wyboru współczesnych strategii polityki pieniężnej z uwzględnieniem doświadczeń Polski* w: K. Pająk, J. Polcyn (red.), *Współczesne problemy ekonomii i gospodarki*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Pile, Piła, s. 11-32,

- Błaszczyk, P., 2014, *Ocena typu strategii polityki pieniężnej w Polsce od 1999 r.* w: D.J. Mierzejewski, J. Polcyn (red.), *Rozwój regionalny i jego determinanty*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Pile, Piła, s. 41-55.

Można uznać, że **drugi etap** ewolucji pierwszego kierunku badawczego dotyczy strategii BCI w warunkach niskiej inflacji oraz stabilności cen i został zainicjowany podczas studiów doktoranckich, w tym odnosi się do pobytu studialnego w Banku Anglii (2008 r.) w ramach grantu promotorskiego MNiSW. Jego wynikiem było przygotowanie pracy doktorskiej pt. *Strategia polityki pieniężnej w Polsce w warunkach niskiej inflacji*. Na tym etapie głównym celem badawczym była diagnoza społeczno-gospodarczych konsekwencji niskiej inflacji, w szczególności w odniesieniu do polityki pieniężnej oraz ocena strategii bezpośredniego celu inflacyjnego, głównie w Polsce na ich tle.

Niska inflacja, która patrząc z perspektywy kilkudziesięciu lat, stała się cechą charakterystyczną krajów rozwiniętych początku XXI w., stwarza specyficzny obszar dla prowadzenia polityki pieniężnej, w ramach którego głównym celem staje się stabilizacja dynamiki ogólnego poziomu cen na optymalnym poziomie i funkcjonowanie w warunkach stabilności cen. Można uznać, że po okresie dezinflacji rozpoczętej od początku transformacji ustrojowej, polityka pieniężna w Polsce w XXI w. wkroczyła w ten specyficzny obszar uwarunkowań, a jej realizacja w ramach strategii BCI trwa do dnia dzisiejszego. Doświadczenia Polski pokazują, że ten typ strategii jest odpowiedni do specyficznych uwarunkowań niskoinflacyjnych. Jednocześnie pozytywnie należy ocenić realizację polityki pieniężnej Narodowego Banku Polskiego w jej ramach.

Efektom realizacji celów na tym etapie była szczególnie monografia jednego autora:

- Błaszczyk, P., 2010, *Strategia bezpośredniego celu inflacyjnego w Polsce w warunkach niskiej inflacji*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Pile, Piła – jako pokłosie pracy doktorskiej

oraz inne publikacje m.in.:

- Błaszczyk, P., 2006, *Szttywności płac nominalnych w dół jako argument na rzecz dodatniego celu inflacyjnego*, *Polityka Gospodarcza*, 14, s. 135-149,
- Błaszczyk, P., 2006, *Wpływ niskoinflacyjnej polityki banku centralnego na rozwój przedsiębiorstw* w: S. Jankiewicz, K. Pająk (red.), *Przedsiębiorczość warunkiem rozwoju regionu i kraju w procesie globalizacji*, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań, s. 238-243,
- Błaszczyk, P., 2010, *Stabilność cen – sposoby definicji oraz wyzwania dla polityki pieniężnej*, *Materiały i Studia NBP*, 249.

Jeśli chodzi o bieżący, **trzeci etap badań** nad strategią polityki pieniężnej (w ramach pierwszego obszaru zainteresowań naukowo-badawczych), to odnosi się on do uwarunkowań

deflacyjnych i jest ściśle powiązany z etapem poprzednim (dotyczącym uwarunkowań niskiej inflacji). Wybór tematyki oraz kształtowanie koncepcji badań były zainspirowane m.in. moim uczestnictwem w Seminariach Narodowego Banku Polskiego, a także konsultacjami z jego pracownikami. Wybór wynikał z faktu, że w warunkach słabnącej dynamiki ogólnego poziomu cen w XXI w., w szczególności w UE, w tym w Polsce, w wielu przypadkach odnotowano deflację. Miało to głównie miejsce w 2009 r. podczas ogólnoswiatowego kryzysu finansowego i gospodarczego oraz w latach 2014-2016, w obliczu spadku cen surowców, w tym ropy naftowej na rynkach światowych. Za główny cel na tym etapie badawczym uznałem ocenę wpływu deflacji na kształt strategii polityki pieniężnej w wybranych krajach, w tym w Polsce oraz strefie euro, w szczególności w odniesieniu do strategii bezpośredniego celu inflacyjnego.

Deflacja, w szczególności w „złej” odmianie i w powiązaniu z kryzysem gospodarczym, stwarza specyficzne uwarunkowania polityki pieniężnej, co wywołuje konieczność weryfikacji dopasowania jej ram strategicznych. Władze monetarne powinny prowadzić badania nad dopasowaniem strategicznym i w związku z tym być otwarte na ewentualne zmiany strategii, np. jej typu lub wariantu. Właściwa w takiej sytuacji może być strategia hybrydowa łącząca typ strategii podstawowej, przede wszystkim mając na uwadze BCI, oraz plan awaryjny na wypadek wystąpienia deflacji. Plan ten powinien być uporządkowanym układem instrumentów antydeflacyjnych o charakterze standardowym i niestandardowym, z określeniem warunków i sposobu ich użycia. Przejrzyste określenie ram strategicznych zwiększa wiarygodność polityki pieniężnej wobec deflacji, zarówno na etapie jej prewencji, działań antydeflacyjnych oraz reflacji. Dzięki temu możliwa staje się kontrola oczekiwań inflacyjnych, która szczególnie mocno determinuje skuteczność i efektywność realizacji strategii polityki pieniężnej w warunkach deflacji. Mało klarowne, *implicite* określone strategie dyskrecjonalne nie są skuteczne i efektywne w warunkach deflacji.

Jeśli idzie o typ strategii polityki pieniężnej w Polsce oparty na BCI uznałem, że jest on odpowiedni do uwarunkowań deflacyjnych. Należy mieć jednak na uwadze, że doświadczenia Polski w latach 2014-2016 dotyczyły „dobrej” odmiany deflacji. Trzeba zatem uwzględnić ewolucję strategii BCI, która miała miejsce w XXI w. w Polsce i innych krajach, a także może nastąpić w przyszłości, m.in. na skutek uwarunkowań deflacyjnych. W tym kontekście można zalecić np. korektę polegającą na uzupełnieniu strategii podstawowej o plan awaryjny na wypadek deflacji, oparty głównie na instrumentach niestandardowych i ewentualnie z elementami strategii kontroli poziomu cen. W konsekwencji taka strategia hybrydowa powinna

być klarownie określona i podana do publicznej wiadomości w formie odpowiedniego dokumentu i odniesienia na stronie internetowej.

Efektom realizacji celów na tym etapie, oprócz wskazanej we wniosku habilitacyjnym monografii pt. *Współczesna strategia polityki pieniężnej w warunkach deflacji. Perspektywa Unii Europejskiej w XXI w.* jako głównego osiągnięcia naukowego, były m.in. następujące publikacje:

- Błaszczyk, P., 2010, *Miernik ryzyka deflacyjnego – metodyka oraz szacunki dla Polski*, Polityka Gospodarcza, 19-20, s. 31-39,
- Błaszczyk, P., 2010, *Deflacja i kryzys gospodarczy – analiza z wykorzystaniem miernika ryzyka deflacyjnego*, Optimum. Studia Ekonomiczne, 1(45), s. 3-18,
- Błaszczyk, P., 2011, *Współczesne zagrożenia deflacyjne – istota, metodyka pomiaru i szacunki dla Polski* w: A. Grzelak, K. Pająk (red.), *Nowe trendy w metodologii nauk ekonomicznych i możliwości ich wykorzystania w procesie kształcenia akademickiego. T.2: Problemy szczegółowe metodologii nauk ekonomicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań, s. 58-82,
- Błaszczyk, P., 2011, *Zagrożenia deflacyjne w sytuacji kryzysu gospodarczego* w: A. Prusek (red.), *Wyzwania polityki ekonomicznej w warunkach światowego kryzysu finansowego i gospodarczego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków, s. 329-341.
- Błaszczyk, P. 2018, *Stabilność cen w Polsce w obliczu reflacji z perspektywy 2017 roku* w: J. Tomidajewicz (red.), *Sytuacja społeczno-gospodarcza Polski w 2017 roku*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Poznaniu, s. 47-60.

Przejawem mojej działalności naukowej na tym etapie i w tym obszarze była realizacja w latach 2012-2017 na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu Badań dla Młodych Naukowców i Doktorantów pt. *Strategia polityki pieniężnej w warunkach kryzysu finansowego i gospodarczego oraz deflacji* (nr 51103-519).

Ad. 2) Drugi obszar badawczy dotyczy makroekonomicznych uwarunkowań polityki gospodarczej, głównie pieniężnej. Moje zainteresowanie tym obszarem badań wynika z dwóch głównych przyczyn. Po pierwsze, wynika ono z faktu, że różne wielkości makroekonomiczne, obrazując stan gospodarki, stanowią uwarunkowania podejmowania decyzji w ramach polityki pieniężnej, co uwidacznia się m.in. w modelach i funkcjach reakcji, jakimi obecnie posługują się banki centralne. Po drugie, wynika ono z faktu, że wielkości makroekonomiczne stanowią układ celów współczesnej polityki pieniężnej, w szczególności mając na uwadze ich wzajemne relacje.

W związku z tymi przesłankami w drugim obszarze badawczym wyznaczyłem dwa główne cele. Pierwszym z nich jest diagnoza relacji między podstawowymi wielkościami makroekonomicznymi, tzn. dynamiką cen, stopą bezrobocia i dynamiką PKB w ramach nurtu badań

nad krzywą Phillipsa, w szczególności w obliczu niskiej inflacji i deflacji oraz stabilności finansowej (por. drugi i trzeci etap badań w ramach pierwszego obszaru). Drugi cel odnosi się do oceny makroekonomicznej Polski na tle UE, z wykorzystaniem autorskiego zagregowanego miernika MOG, w szczególności w obliczu uwarunkowań kryzysowych.

W ramach pierwszego celu wykazałem, że występowanie sztywności płac nominalnych w dół w warunkach niskiej inflacji i deflacji, wpływając na powiązania podstawowych wielkości makroekonomicznych może determinować kształt krzywej Phillipsa i tym samym podważać konsens myśli ekonomicznej. W takich warunkach krótkookresowa krzywa Phillipsa nadal jest ujemnie nachylona, ale dla niskiej dynamiki cen, w tym deflacji jest ona płaska. Po przekroczeniu punktu przegięcia zmienia się wymiennosc między stopą bezrobocia i dynamiki cen, stwarzając wyzwania dla władz gospodarczych. Po pierwsze, nieopłacalna jest nadmierna walka z inflacją, w tym do wartości zerowej, ponieważ skutkuje ona dużymi przyrostami bezrobocia. Po drugie, aby opuścić obszar deflacji i wywołać inflację konieczne jest silne pobudzenie gospodarki, prowadzące do znacznej redukcji stopy bezrobocia, co wskazuje na wysokie koszty polityki antydeflacyjnej. Po trzecie, będąc na płaskim fragmencie krzywej Phillipsa, ale w warunkach niskiej, pożądanej inflacji, możliwe jest pobudzenie gospodarki przy relatywnie niskich kosztach w odniesieniu do wzrostu inflacji. Występuje zatem potrzeba wyznaczenia optymalnej stopy inflacji i powiązanej z nią stopy bezrobocia, odpowiadających punktowi przegięcia między relatywnie stromą i płaską częścią krzywej Phillipsa, a poza tym uwzględniających również niepionowy kształt krzywej w długim okresie dla niskiej inflacji i deflacji.

W ramach drugiego celu w tym obszarze wykazałem, że makroekonomiczny stan polskiej gospodarki od początku XXI w. zasadniczo poprawiał się przy nieznacznym pogorszeniu w 2002 r. i 2003 r. – mając na uwadze przyjętą metodykę badania, opartą na autorskiej propozycji zagregowanej miary oceny gospodarczej MOG. W kolejnych latach, do czasu ogólnoswiatowego kryzysu finansowego i gospodarczego I dekady XXI w. sytuacja poprawiała się, a w 2007 r. była najlepsza od początku XXI w. Dalej w kolejnych dwóch latach kryzysowych sytuacja uległa pogorszeniu w ujęciu absolutnym, by następnie ulec nieznacznnej poprawie i zasadniczo stabilizacji. Rozpatrując natomiast względną sytuację gospodarczą, w relacji do średniej w UE28, najlepszy stan polskiej gospodarki odnotowano w warunkach epicentrum kryzysu w 2009 r. Dodatkowo w okresie od 2007 r. ocena relatywna Polski jest niegorsza niż średnio w UE. Świadczy to o tym, że ogólnoswiatowe załamanie finansowe i gospodarcze nie wywarło zbyt dużego negatywnego wpływu na makroekonomiczną kondycję polskiej gospo-

darki w porównaniu do innych krajów europejskich, zarówno w ujęciu krótko-, jak i długookresowym.

Efektom realizacji celów na tym etapie były m.in. następujące publikacje:

- Błaszczuk, P., 2009, *Ocena strategicznych celów polityki pieniężnej w Polsce z wykorzystaniem wielowymiarowej analizy porównawczej* w: A. Barteczka, A. Lorek, A. Rączaszek (red.), *Polityka gospodarcza w Polsce i Unii Europejskiej na początku XXI w.*, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, Katowice, s. 57-69,
- Błaszczuk, P., Zwierchlewski, S., 2010, *Stabilność finansowa jako dobro publiczne*, *Studia Oeconomica Posnaniensia*, 139, s. 7-25,
- Błaszczuk, P., Pająk, K., 2012, *Macroeconomic conditions index – methodology and estimates for Poland* w: K. Pająk, P. Błaszczuk (red.), *Market and the state in the contemporary global economy – selected issues*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, s. 21-37,
- Błaszczuk, P., Tomidajewicz, J., 2013, *Ocena gospodarki dla potrzeb makroekonomicznej polityki gospodarczej*, *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 3, s. 123-137,
- Błaszczuk, P., 2014, *Wieloczynnikowa ocena gospodarki – metodyka i szacunki dla wybranych gospodarek*, *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 166, s. 20-30,
- Błaszczuk, P., Zwierchlewski, S., 2015, *Perspectives of Financial Stability as an Implicit Economic Policy Goal*, *International Journal of Business and Social Science*, 8, s. 125-134,
- Błaszczuk, P., 2015, *Post-crisis macroeconomic comparative assessment of the Eurozone member states with the use of an improved misery index*, *Journal of Business & Economic Policy*, 3, s. 135-144,
- Błaszczuk, P., 2015, *Wspieranie wzrostu gospodarczego jako drugorzędowy cel współczesnej polityki pieniężnej – konsensus i perspektywy na tle krzywej Phillipsa* w: K. Pająk, M. Urbaniak; S. Zwierchlewski (red.), *Niskoemisyjność we współczesnej polityce gospodarczej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, s. 13-26,
- Cykl dziewięciu opracowań dla Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w latach 2016-2018: Błaszczuk, P., *Pieniądz i stabilność cen*, Obserwatorium Ekonomiczne PTE: dodatek on-line do „Przeglądu Ekonomicznego”, 1-9.

Ad. 3) Trzeci obszar badawczy dotyczy polityki gospodarczej w warunkach integracji gospodarczej, w tym w obliczu akcesji Polski do strefy euro. Moje zainteresowanie tą tematyką zrodziło się wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i pojawieniem się w związku z tym wyzwań dotyczących uczestnictwa w procesie dalszej integracji i konwergencji, w tym w obliczu akcesji do strefy euro. Trwająca od wielu dziesięcioleci integracja europejska jest silnie powiązana z procesem konwergencji, rozumianej jako upodabnianie się gospodarek i powstawanie zbieżności między nimi. Z jednej strony, konwergencja jest warunkiem integracji, a z drugiej strony, jest jej celem, który ma przyczynić się do wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego zjednoczonej Europy. Patrząc na Unię Europejską i strefę euro jako pewien

etap całokształtu procesu integracji, który można określić mianem niepełnej unii gospodarczej i walutowej, należy zauważyć, że aby w nim uczestniczyć należy spełnić odpowiednie warunki, m.in. dotyczące zbieżności gospodarczej, zarówno w kontekście przynależności do Unii Europejskiej, jak i dalej strefy euro. Przynależność do tych ugrupowań z kolei ma sprzyjać konwergencji.

W związku z tymi przesłankami w trzecim obszarze badawczym wyznaczyłem dwa główne cele. Pierwszym z nich jest ocena stopnia konwergencji (głównie nominalnej) Polski w obliczu akcesji do strefy euro, a w szerszej perspektywie w kontekście dostosowania się do wyzwań jednolitej polityki pieniężnej Europejskiego Banku Centralnego, w tym w szczególności w odniesieniu do dynamiki ogólnego poziomu cen. Drugim celem, wynikającym z poprzedniego, jest wytyczenie wariantów wypełnienia kryteriów konwergencji nominalnej ze względu na konsekwencje ich realizacji dla sfery realnej oraz stabilności kursu waluty w ERM2.

W ramach pierwszego celu stwierdziłem, że polska gospodarka podlega nieustannemu procesowi konwergencji, który odbywa się na tle integracji europejskiej, a w szczególności akcesji do strefy euro. W szczególności w ostatnich latach, patrząc przez pryzmat kryteriów z Maastricht, dostrzega się postępy w konwergencji nominalnej, zarówno w sferze fiskalnej, jak i pieniężnej.

W ostatnich latach spełnione zostałyby kryterium inflacyjne, mimo występujących tendencji deflacyjnych i w związku z tym relatywnie niskiej jego wartości. Nie oznacza to jednak, że władze pieniężne nie muszą obawiać się w przyszłości spełnienia tego kryterium, gdy zapadnie już polityczna decyzja akcesji do strefy euro. Wręcz przeciwnie, ze względu na relatywny charakter tego kryterium, nie ma pewności co do jego wartości. W szczególności koniunktura europejska i światowa, wpływając na dynamikę cen krajowych, w tym krajów referencyjnych, silnie determinuje jego poziom. Ostatnia dekada, wpływająca w warunkach ogólnoświatowych popytowych i podażowych szoków gospodarczych oraz deflacji pokazała, że wartość kryterium może być bardzo niska, nawet zbliżona do zera. Nie ma jednoznaczności co do wyznaczania krajów referencyjnych, charakteryzujących się deflacją. W konsekwencji wartość kryterium może okazać się bardzo niska, niezgodna z celem inflacyjnym Europejskiego Banku Centralnego, a szerzej z definicją stabilności cen stosowaną w praktyce bankowości centralnej w Europie i na całym świecie. Taka sytuacja może w nieuzasadniony sposób zwiększać koszty akcesji do strefy euro, również w długim horyzoncie czasowym.

W związku z tym metodyka wyznaczania inflacyjnego kryterium z Maastricht powinna zostać zmodyfikowana, tak aby uwzględniać zagrożenia zbyt niskiej inflacji, jak np. sztywno-

ści płac nominalnych w dół, dolną granicę nominalnych stóp procentowy oraz w warunkach unii walutowej regionalne zróżnicowania dynamiki cen. Metodyka powinna, po pierwsze, symetrycznie traktować zagrożenia inflacyjne i deflacyjne, a po drugie, odnosić się do średniej dynamiki cen w strefie euro i jednocześnie do celu inflacyjnego Europejskiego Banku Centralnego. Szczegółowe propozycje zmiany metodyki kryterium zostały zawarte w wybranych, wskazanych poniżej publikacjach.

W związku z powyższymi wnioskami, w ramach drugiego celu w tym obszarze, stwierdziłem, że akcesja Polski do strefy euro powinna być we właściwy sposób zaplanowana i przeprowadzona, w odpowiednim horyzoncie czasowym i z uwzględnieniem specyfiki uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Powinna ona wpisywać się w proces szeroko rozumianej długookresowej konwergencji rozwijającej się polskiej gospodarki. Tylko taki sposób akcesji może zagwarantować dodatnie saldo korzyści i kosztów uczestnictwa w strefie euro. Sama data przystąpienia do strefy euro powinna być, po pierwsze, rzeczą wtórną i wynikać z postępów w całokształcie procesu konwergencji, a po drugie, powinna być ostatecznie określona na najkorzystniejszy moment uwarunkowań naszej oraz ogólnoeuropejskiej koniunktury finansowej i gospodarczej. Z pewnością nie powinna odbywać się w czasach kryzysowych. Jak pokazały bowiem badania zbieżność naszej gospodarki ze strefą euro w takich okolicznościach była wyjątkowo niska, przede wszystkim w zakresie dynamiki ogólnego poziomu cen i deficytu sektora finansów publicznych.

Efektom realizacji celów na tym etapie były m.in. następujące publikacje:

- Błaszczuk, P., 2006, *Wpływ akcesji Polski do ERM2 na strategię polityki pieniężnej*, *Polityka Gospodarcza*, 13, s. 101-113,
- Błaszczuk, P., 2008, *Stabilność cen w strefie euro – definicja i znaczenie dla krajów członkowskich*, *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 19, s. 80-90,
- Błaszczuk, P., Zwierchlewski, S., 2008, *Polska w obliczu akcesji do strefy euro – warianty wypełnienia kryteriów konwergencji* w: E. Kryńska (red.), *Tworzenie i realizacja polityki społeczno-ekonomicznej w Polsce: aspekty teoretyczne i praktyczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 195-205,
- Błaszczuk, P., 2011, *Perspectives on Poland's Convergence to the Eurozone in Terms of Price Stability*, *Optimum. Studia Ekonomiczne*, 5, s. 134-148,
- Błaszczuk, P., Zwierchlewski, S., 2015, *Challenges for the Nominal Convergence in Poland in the Face of the Uniform Policy of the Eurozone*, *Economic Herald of the Donbas*, 4(42), s. 38-44,
- Błaszczuk, P., 2016, *Price Level Dynamics Differentiation as a Problem of Definition of Price Stability in the Euro Area*, *Business Research Review*, 2(1), s. 1-12,

- Błaszczyk, P., Zwierzchlewski, S., Kvilinskyi, O., 2016, *Przedakcesyjna polityka gospodarcza wobec jednolitej polityki EBC – mechanizmy i pokryzysowa ocena empiryczna dla Polski*, Roczniki Ekonomiczne Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy, 9, s. 11-27,
- Błaszczyk, P., Fojutowski, Ł., 2018, *Convergence of price dynamics assessed in view of Poland's accession to the euro area focusing on deflation*, Środkowoeuropejskie Studia Polityczne, 3, s. 99-118.

Poza wskazanymi w trzech obszarach naukowo-badawczych autorskimi publikacjami, z których wybrane zostały załączone do wniosku habilitacyjnego, uczestniczyłem także w redakcji dwóch monografii naukowych:

- Pająk, K., Błaszczyk, P., 2012, *Market and the state in the contemporary global economy – selected issues*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń,
- Pająk, K., Mazurkiewicz, J., Błaszczyk, P., 2012, *Szkice o współczesnej polityce gospodarczej: Jubileusz 60-lecia Katedry Polityki Gospodarczej i Samorządowej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

Do przejawów działalności naukowo-badawczej należy także zaliczyć moje uczestnictwo w dwóch projektach badawczych Narodowego Centrum Nauki w roli wykonawcy:

- „Renty polityczne w rolnictwie UE – analiza komparatywna ma podstawie UE27” (Projekt Narodowego Centrum Nauki OPUS, 2013/11/B/HS4/00572, kierownik projektu: prof. dr hab. Bazyli Czyżewski),
- „Efektywność finansowania środowiskowych dóbr publicznych: analizy wielopoziomowe obszarów wiejskich w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej” (Projekt Narodowego Centrum Nauki OPUS, nr 2017/25/B/HS4/00011, kierownik projektu: prof. dr hab. Bazyli Czyżewski).

W ramach wskazanych obszarów badawczych, uczestniczyłem także w kilku konkursach na projekty badawcze w roli ich kierownika, niestety z negatywnym skutkiem. Można do nich zaliczyć następujące propozycje projektów w ramach konkursów Narodowego Centrum Nauki:

- 2012 r. – *Makro- i mezoekonomiczna stabilność gospodarki w warunkach krajowych i unii walutowej – podstawy teoretyczne i próba pomiaru* (SONATA BIS, nr 2012/05/E/HS4/01576),
- 2014 r. – *Wpływ deflacji na strategiczne ramy współczesnej polityki pieniężnej* (SONATA, nr 2014/13/D/HS4/01292),
- 2015 r. – *Wpływ deflacji na kształt współczesnych strategii polityki pieniężnej* (SONATA, nr 2015/19/D/HS4/00207),
- 2018 r. – *Analiza porównawcza typów strategii polityki pieniężnej w obliczu deflacji. Praktyka wybranych banków centralnych na tle badań teoretycznych* (MINIATURA, nr 2018/02/X/HS4/02319).

oraz w 2016 r. w ramach VIII konkursu Narodowego Banku Polskiego na projekty badawcze, z propozycją tematu: *Deflacja jako strategiczne uwarunkowanie polityki pieniężnej – podstawy teoretyczne i doświadczenia wybranych krajów*.

Podsumowując opis moich osiągnięć naukowo-badawczych, warto zaznaczyć, że za działalność naukową czterokrotnie otrzymałem nagrodę JM Rektora UEP (2011 r., 2012 r., 2013 r., 2017 r.).

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of connected, fluid strokes that form a stylized, somewhat abstract shape.

6. Działalność dydaktyczna, popularyzatorska i organizacyjna

Moja działalność dydaktyczna była związana głównie z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu, ale także Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Stanisława Staszica w Pile – w ramach umów o pracę, ale także Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Koninie oraz Wyższą Szkołą Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu (obecnie Studium Da Vinci) – w ramach umów cywilnoprawnych.

Prowadziłem zajęcia (ćwiczenia i wykłady) zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, w języku polskim oraz w języku angielskim dla studentów programu Erasmus, w PWSZ w Pile oraz w kilku uczelniach zagranicznych („1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia; Tomas Bata University in Zlín; Megatrend University, Belgrade; Mehmet Akif Ersoy University, Burdur). W ramach prowadzonych przedmiotów przygotowałem autorskie sylabusy oraz materiały dydaktyczne. Zajęcia dotyczyły m.in. przedmiotów (wg subiektywnego układu ważności) w języku polskim: Polityka gospodarcza (w tym: Podstawy polityki gospodarczej), Polityka gospodarcza w systemach płynnego i sztywnego kursu walutowego, Polityka gospodarcza i administracja samorządowa, Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Makro i mikroekonomia (w tym: Makroekonomia), Planowanie i prognozowanie stopy procentowej i kursu walutowego w przedsiębiorstwie, Podatki dochodowe, Podatki pośrednie, Strategia i ocena przedsięwzięć inwestycyjnych, Analiza strategiczna, Zarządzanie projektem oraz w języku angielskim: Economic policy, International economics, Social policy i Social economics.

Przeprowadziłem także zajęcia na kilku edycjach trzech studiów podyplomowych w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu: Strategia i planowanie biznesu; Menedżer rozwoju lokalnego i regionalnego; Gospodarowanie energią w sektorze publicznym i prywatnym. Prowadziłem także zajęcia dla uczniów szkół średnich w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu oraz PWSZ w Pile, w tym w ramach kilkuletniego programu *Czwartki u ekonomistów*. W PWSZ w Pile od kilku lat prowadziłem zajęcia dla studentów z wymiany międzynarodowej w ramach program Erasmus, z przedmiotów: International economics, Economic policy, Social policy i Social economics.

W ramach działalności dydaktycznej wypromowałem wielu magistrantów (15 osób w UE w Poznaniu) oraz licencjatów (łącznie ponad 300 osób w UE w Poznaniu oraz PWSZ w Pile). Zgodnie z uchwałą Rady Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu z dnia 11 stycznia 2019 r. pełnię funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr. Bartosza Zagierskiego. Poza tym za pracę licencjacką napisaną w Uniwersytecie Eko-

nomicznym w 2014 r. student (mój seminarzysta) Łukasz Kluczyński otrzymał drugą nagrodę w konkursie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego na najlepszą pracę licencjacką. W 2015 r. natomiast studentka (moja seminarzystka) PWSZ w Pile Barbara Henclewska otrzymała pierwszą nagrodę w konkursie „EKOpus” za pracę licencjacką z zakresu ekologii, ufundowaną przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych. Dodatkowo w ramach współpracy ze studentami sprawowałem dwukrotnie opiekę naukową nad artykułami w ramach czasopisma Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu „Challenger – magazyn młodych ekonomistów”. W roku akademickim 2011/2012 oraz 2012/2013 w Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu sprawowałem opiekę nad Studenckim Kołem Naukowym „Easy Money”, którego tematyka dotyczyła sfery pieniężnej, w szczególności w obliczu uwarunkowań kryzysowych oraz akcesji do strefy euro.

Należy także odnotować, że poza autorstwem sylabusów do prowadzonych zajęć, uczestniczyłem także (jako autor rozdziału) w przygotowaniu materiału dydaktycznego: Lis, P. (red.) (2014), *Strategia i Planowanie Biznesu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań.

Za szczególne osiągnięcia w pracy dydaktycznej dwukrotnie (w 2010 r. i 2013 r.) otrzymałem nagrodę JM Rektora PWSZ w Pile.

Poza działalnością i osiągnięciami dydaktycznymi należy wskazać przejawy mojej działalności organizacyjnej i popularyzatorskiej. Można do nich zaliczyć m.in.:

- Uczestnictwo w kilkudziesięciu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, wraz z wygłoszeniem referatów (np. Konferencja ICOFEP 2018, *International Conference on Finance and Economic Policy*, referat: *The Maastricht inflation criterion definition in the context of euro area price dynamics differentials and deflation problem*) oraz w kilku Seminariach Narodowego Banku Polskiego.
- Uczestnictwo w pracach komitetów organizacyjnych konferencji naukowych krajowych i międzynarodowych (w tym w Ukrainie) oraz w Komitecie naukowym zagranicznej konferencji międzynarodowej w Rumunii ICMEA 2018 *International Conference on Management Economics and Accounting*.
- W 2016 r. przeprowadzenie trzech wykładów na zaproszenie zagranicznych instytucji naukowych oraz administracyjnych i przemysłowych w Ukrainie:
 - *Сучасні стратегії грошово-кредитної політики*, Akademia Nauk Ekonomicznych Ukrainy,

- *Макроекономічні показники в структурі економічного розвитку*, Мелітопольський інститут державного та муніципального управління "Класичного приватного університету",
- *Обумовленність функціонування підприємств в умовах трансформованої стабілізації динаміки загального рівня цін – вибрані методики на прикладі Польщі*, Donetsk National Technical University.
- Od 2014 r. członkostwo w Komitecie redakcyjnym czasopisma „Progress in Economic Science”.
- Funkcje recenzenta w czasopismach naukowych: od 2015 r. funkcja stałego recenzenta w międzynarodowej konferencji w ramach *Reviewing Committee* w „Contemporary Issue in Economy” przy Uniwersytecie Mikołaja Kopernika i Polskim Towarzystwie Ekonomicznym Oddział w Toruniu; w latach 2016-2018 recenzent w czasopiśmie „Przedsiębiorczość i Prawo”; od 2017 r. recenzent w czasopiśmie „Research Papers in Economics and Finance”.
- Od 2016 r. członkostwo w Radzie Ekspertów Fundacji *Institute for International Cooperation Development*.
- Od 2016 r. współpracę z Polskim Towarzystwem Ekonomicznym Oddział Wielkopolski, przygotowując wraz z zespołem cykliczne opracowanie „Obserwatorium Ekonomiczne”, zajmując się sekcją „Stabilność złotego i kurs walutowy”.
- W PWSZ w Pile pełnienie funkcji Instytutowego Koordynatora ECTS (listopad 2012 r. – wrzesień 2017 r.) oraz członkostwo w: Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów (styczeń 2012 r. – wrzesień 2017 r.); Komisji ds. projektowania programów kształcenia dla kierunku Ekonomia (maj – grudzień 2012 r.); Zespole ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia dla Kierunków Ekonomia (styczeń 2013 r. – wrzesień 2015 r.); Zespole ds. Oceny Jakości Kształcenia na Kierunkach Studiów Instytutu Ekonomicznego (październik 2015 r. – wrzesień 2017 r.).
- Członkostwo w Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu na lata 2018-2020.
- Członkostwo w zespole przygotowującym w 2010 r. dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu *Studium możliwego oddziaływania elektrowni jądrowej w Klempiczu na gospodarkę regionu*.
- Przygotowanie ekspertyzy dla Senatu RP na temat: *Partnerstwo publiczno-prywatne jako sposób finansowania inwestycji w Polsce*.

- Wywiady dla TV Biznes,
- Popularyzację wiedzy w formie sześciu publikacji w magazynie Gazeta Bankowa.

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive letter 'P' followed by a horizontal line that tapers to the right.

7. Współpraca międzynarodowa

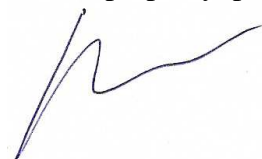
Moja współpraca międzynarodowa ma w dużym stopniu odzwierciedlenie we wcześniej przedstawionych obszarach działalności: naukowo-badawczej, dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej. Szczegółowy wykaz moich osiągnięć w tym zakresie został zawarty w załączniku nr 3 do wniosku. W tym miejscu przedstawiono jedynie zarys przejawów współpracy międzynarodowej.

W latach 2013-2018 odbyłem kilka krótkoterminowych staży zagranicznych w następujących uczelniach:

- „1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia (od 2013-11-04 do 2013-11-12 oraz od 2016-05-09 do 2016-05-13),
- Tomas Bata University in Zlín (od 2017-09-10 do 2017-09-16 oraz od 2018-03-11 do 2018-03-17),
- Megatrend University (od 2018-04-22 do 2018-04-28),
- Mehmet Akif Ersoy University (TR BURDUR01) (od 2018-09-16 do 2018-09-22).

Sz szczególnie trwałe stosunki międzynarodowe nawiązałem z „1 Decembrie 1918” University w Alba Iulia (Rumunia). Pokłosiem wizyt na tej uczelni była aktywizacja wymiany studentów, pracowników naukowych i administracyjnych pomiędzy uczelnią zagraniczną a PWSZ w Pile. Uczestniczyłem w konferencji międzynarodowej *International Conference on Management, Economics and Accounting ICMEA 2013*, a w 2018 r. otrzymałem zaproszenie do komitetu naukowego konferencji ICMEA 2018. Efektem współpracy było także wspólne zorganizowanie konferencji w Pile, w których Instytut Ekonomiczny Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica występował w roli partnera lub głównego organizatora. Współpraca dokonuje się ponadto w zakresie redagowania czasopisma „Progress in Economic Sciences”, poprzez zaproszenie pracowników zagranicznej uczelni do rady naukowej i zespołu recenzentów. Poza tym, jak wspomniano wcześniej, w ramach współpracy z „1 Decembrie 1918” University w Alba Iulia prowadziłem zajęcia dydaktyczne dla studentów programu Erasmus, zarówno w PWSZ w Pile, jak i w uczelni partnerskiej.

Współpracę o charakterze międzynarodowym nawiązałem także z instytucjami naukowymi oraz administracyjnymi i przemysłowymi w Ukrainie. Efektami współpracy było: wygłoszenie na zaproszenie wskazanych powyżej wykładów, uczestnictwo i organizacja konferencji oraz sympozjów w Ukrainie (w tym dotyczących zagadnienia współpracy synergetycznej Polski i Ukrainy) oraz publikacje naukowe (w tym we współautorstwie i w języku ukraińskim) w czasopiśmie oraz materiałach konferencyjnych. W ramach współpracy polsko-

ukraińskiej otrzymałem także zaproszenie do uczestnictwa w Radzie Ekspertów wskazanej powyżej Fundacji *Institute for International Cooperation Development* o charakterze międzynarodowym.

Do innych przejawów mojej współpracy międzynarodowej można także zaliczyć:

- Sześciokrotne uczestnictwo w programie Erasmus+ w celu realizacji działalności naukowej i dydaktycznej,
- Odbycie konsultacji naukowych w Banku Anglii na temat realizacji strategii polityki pieniężnej w warunkach niskiej inflacji i stabilności cen, a w szczególności konstrukcji planu antydeflacyjnego,
- Uczestnictwo w realizacji wskazanych powyżej projektów badawczych o zasięgu międzynarodowym w ramach konkursu OPUS Narodowego Centrum Nauki.
- Uczestnictwo we wstępnej fazie przygotowania międzynarodowego projektu FESSUD (*Financialisation, economy, society and sustainable development*), finansowanego przez Komisję Europejską w ramach siódmego programu ramowego SSH.2010.1.2-1. Osiągnięciem z tym związanym było otrzymanie w 2012 r. nagrody zespołowej II stopnia JM Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu za „wyróżniające się osiągnięcia w zakresie międzynarodowej współpracy naukowej”.

